

NOVE MJERE ZA UNAPREĐIVANJE ARHIVSKE DJELATNOSTI U NJEMAČKOJ DEMOKRATSKOJ REPUBLICI I U ITALIJI.

Izvan svake je sumnje da živimo u vremenu kada opće životne potrebe, a to znači društvene potrebe, unose stalno živu dinamiku u traženju sve boljih i efikasnijih rješenja kako za razvitak cjelokupnog društvenog mehanizma, tako, naravno, i za razvitak tzv. društvenih djelatnosti. To se neizbježno odražava i mora odraziti također i u oblasti arhivske djelatnosti. Ne začuđuje stoga što se u istim zemljama nakon razmjerno kratkih razdoblja ponovno mijenjaju organizacione strukture i zakonodavna rješenja, a u znaku traženja novih solucija, koje bi trebale da doprinesu efikasnijoj djelatnosti u oblasti arhivstva. Takav je baš slučaj s arhivskim djelatnostima u Njemačkoj Demokratskoj Republici i u Italiji, i zato ćemo se ovom prilikom njima pozabaviti. Zapravo, ovom prilikom ćemo samo upozoriti naše čitaoce na značajne reorganizacije i novosti u arhivskom zakonodavstvu spomenutih zemalja s uputama na bibliografiju pomoću koje se mogu proučiti detalji. Naime, navedene su promjene od tolikog domašaja i značenja, da im treba posvetiti posebne studijske priloge i osvrte, s detaljnijim analizama, a sada dajemo samo opća obavještenja uz poziv našim suradnicima da niže navedenu literaturu prouče, te daju svoje priloge u diskusiji o tendencijama razvitka suvremene arhivske djelatnosti, te o naporima koje moramo poduzeti u našoj zemlji u pravcu takvog razvitka i napredka.

Njemačka Demokratska Republika.

Dosadašnja organizacija i rad arhiva u ovoj zemlji bila je regulirana temeljnim odredbama od 17. VI 1965, na koje su se nadovezivali prvi i drugi provedbeni propisi, oba su izdana 25. VI 1965, te treći provedbeni propis od 10. II 1967. To je zakonodavstvo sada izmijenjeno, i to: temeljnim propisima od 11. III 1976. (Verordnung über das staatliche Archivwesen); prvim provedbenim propisima od 19. III 1976. (Zuständigkeit der staatlichen Archive, Bestandsergänzung, Bewertung und Kassation); drugim provedbenim propisima, također od 19. III 1976 (Benutzungsordnung), te, konačno, još jednom dodatnom odredbom od 19. III 1976. kojom se stavljaju izvan snage neki raniji propisi. Integralni tekstovi svih tih novih propisa objavljeni su u časopisu Archivmitteilungen br. 4/1976, str. 126—136. K tome treba dodati iscrpan komentar tim novim propisima, objavljen u istom časopisu (str. 136—143) iz pera H.S. Golda i R.Klugea.

Italija.

U ovoj je zemlji izvršen daleko radikalniji i dalekosežniji reorganizacioni zahvat. Cilj mu je da u jednoj svojevrsnoj zajednici okupi i objedini sve djelatnosti koje brinu o zaštiti bilo koje vrsti kulturnih i ambijentalnih dobara, pa i njihovog objedinjavanja u sklopu jednog jedinstvenog ministarskog resora, i to novog resora. Nakon određenih priprema, akcija je započela 1964. god. kada je parlamentarna komisija započela analizom stanja svih djelatnosti zaštite, završivši taj posao nakon dvije godine rada. Cjelokupni rezultati njena rada objavljeni su u trotomnoj ediciji, na blizu 2.500 stranica, pod naslovom: Per la salvezza dei beni culturali in Italia. Atti e documenti della commissione d'indagine per la tutela e la valorizzazione del patrimonio storico, archeologico, artistico e del paesaggio. Vol. I—III, Roma 1967. (Casa editrice Colombo). I arhivska je djelatnost u ovoj publikaciji obimno zastupana i iscrpno obrađena.

Slijedila je zatim izrada nacрта jednog okvirnog zakona, koji bi regulirao osnove svih djelatnosti na zaštiti kulturnih i ambijentalnih dobara. Tako je nastao tekst pod naslovom: Schemi di disegno di legge «Tutela e valorizzazione dei beni culturali», objavljen u Rassegna degli archivi di stato, XXXI/1, 1971, str. 149—199. Daljnji tijek akcije iskazuje bibliografija koja slijedi:

Un ordine del giorno del Senato sui beni culturali, 19. XI 1972. Rassegna degli archivi di stato, XXXII/3, 1972, str. 612.

F. Franceschini: Problema della tutela dei beni culturali in Italia. Ateneo Veneto, vol. 11, gennaio—dicembre 1973, str. 31—40

Decreto legge 14 dicembre 1974, n.657. Istituzione del Ministero per i beni culturali e per l'ambiente. Rassegna degli archivi di stato, XXXIV/2—3, 1974, str. 670—672. Isti tekst objavljuje i časopis Archivi e cultura, VIII/1974, Roma 1975, str. 182—185.

Legge 29 gennaio 1975, n.5. Conversione in legge, con modificazioni, del Decreto—legge 14 dicembre 1974, n.657, concernente la istituzione del Ministero per i beni culturali e ambientali. Archivi e cultura, VIII/1974, Roma 1975, str. 186—190.

Testo coordinato del Decreto—legge 14 dicembre 1974, n.657 con le modificazioni apportate dalla legge di conversione 29 gennaio 1975, n.5, Isto, str. 191—196.

A.Lombardo: Una strada lunga cento anni. Commiato degli archivi dal Ministero dell'Interno e loro ingresso nella nuova struttura dei beni culturali. Isto, str. 5—7.

G. Spadolini: L'istituzione del Ministero per i beni culturali e ambientali e la posizione degli archivi nella nuova struttura culturale. Isto, IX/1975, Roma 1976, str. 7—21.

M. Del Piazzo: Il problema di incentivazione culturale degli archivi di stato nella nuova organizzazione amministrativa dei beni culturali archivistici. Isto, str. 51—57.

A.Saladino: Il fondamento scientifico del Ministero per i beni culturali e ambientali e il principio della globalità e specializzazione della cultura e della storia: archivi e archivisti nel contesto del nuovo Ministero. Isto, str. 59—80.

D.P.R. 3 dicembre 1975, n.805: Organizzazione del Ministero per i beni culturali e ambientali. Isto, str. 169—216.

E. Lodolini: Die italienische Archivorganisation und ihre jüngsten Veränderungen. Archivalische Zeitschrift, 72. Bd., 1976, str. 121—133.

Kako se vidi arhivi su sada u Italiji izdvojeni iz sklopa ministarstva unutrašnjih poslova, gdje su se nalazili oko stotinu godina, te su i oni uključeni u kompleks jedne i jedinstvene zaštite kulturnih i ambijentalnih dobara, u resoru novog posebnog ministarstva koje je formirano za čitav taj kompleks zaštite. Zakor o državnim arhivjima iz god. 1963, dakle donesen pred nepunih 14 godina, ostat će na snazi izuzevši one njegove odredbe koje su u suprotnosti s predviđenim novim zakononm o zaštiti kulturnih i ambijentalnih dobara. Zaključujući ovu kraću bilješku možemo ponoviti naše uvjerenje, da je traženje rješenja adekvatnog suvremenim potrebama u Italiji vrlo zanimljivo s više aspekata, pa ćemo mu stoga u našem daljnjem radu i posvetiti posebnu pažnju.

B. Stulli